

Ministerie van Economische Zaken

Deelnameprotocol Transparantiebenchmark 2017

Mei 2017

De Transparantiebenchmark is een jaarlijks onderzoek van het Ministerie van Economische Zaken naar de inhoud en kwaliteit van externe verslaggeving over maatschappelijke aspecten van ondernemen. De benchmark wordt uitgevoerd op een jaarlijks vast te stellen onderzoeksgroep die bestaat uit de grootste ondernemingen in Nederland. Dit deelnameprotocol licht de samenstelling toe van de onderzoeksgroep van de Transparantiebenchmark 2017, en de normen die gehanteerd worden om te bepalen welke externe verantwoordingsinformatie wordt meegewogen in de benchmark.

Het deelnameprotocol is als volgt opgebouwd:

- Normen bij het samenstellen van de onderzoeksgroep
- Criteria voor in aanmerking komende verantwoordingsinformatie
- Criteria voor overige informatie die in aanmerking wordt genomen in de benchmark

1. Normen bij het samenstellen van de onderzoeksgroep

De Transparantiebenchmark is in eerste instantie gericht op het grootbedrijf in Nederland. Bij het samenstellen van de onderzoeksgroep wordt naar verschillende criteria gekeken, zoals omzetcijfers en het aantal werknemers in vaste dienst. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de meest recente informatie in de database 'Reach'. Deze database bevat gegevens van meer dan 3,6 miljoen organisaties in Nederland.

Sinds 2014 is een nieuwe norm toegevoegd. Organisaties van Openbaar Belang met 500 medewerkers of meer worden aan de onderzoeksgroep toegevoegd.

Het totaal aantal ondernemingen in de initiële onderzoeksgroep bedraagt 509.

De onderzoeksgroep is opgebouwd aan de hand van de volgende te onderscheiden categorieën:

- Organisaties van Openbaar Belang met 500 medewerkers of meer
- Ondernemingen met een beursnotering in Amsterdam
- Ondernemingen met Nederlandse bedrijfsactiviteiten met substantiële omzet en/of aantal medewerkers
- Staatsdeelnemingen
- Universiteiten, Universitair Medische Centra (UMC) en Hogescholen
- Grote ondernemingen (meer dan 250 medewerkers) die dit jaar of in het verleden vrijwillig zijn toegetreden tot de onderzoeksgroep

1.1 Organisaties van Openbaar Belang (OOB's) met 500 medewerkers of meer

Deze organisaties zijn in 2014 aan de onderzoeksgroep toegevoegd. Hiermee volgt het Ministerie de lijn van de verwachte EU richtlijn inzake niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit dat gaat gelden voor deze groep bedrijven.

Voor een aantal OOB bedrijven geldt dat deze ook beursgenoteerd zijn; er bestaat dus een dubbele reden tot deelname. Deze bedrijven zijn meegenomen als beursgenoteerd en hebben niet meer het label OOB.

Enkele OOB bedrijven zijn een Stichting Administratiekantoor. In dit geval zijn de onderliggende werkmaatschappijen opgenomen in de onderzoeksgroep.

Dit betreft 44 organisaties.

1.2 Ondernemingen met een beursnotering in Amsterdam

Bij beursgenoteerde ondernemingen is er sprake van hogere verwachtingen qua transparantie en corporate governance. Om die reden worden ondernemingen met een beursnotering (per 31-12-2016) in Amsterdam opgenomen in de onderzoeksgroep. Daarbij gaat het enkel om hoofdnoteringen en ondernemingen die economisch actief zijn:

Alle ondernemingen met een beursnotering aan NYSE Euronext, die opgenomen zijn in de AEX, AMX of AScX-index worden opgenomen in de onderzoeksgroep [bron: NYSE Euronext website].

Dit betreft 75 organisaties.

1.3 Staatsdeelnemingen

De Minister van Financiën heeft in het verleden besloten dat staatsdeelnemingen opgenomen moeten worden in de onderzoeksgroep van de Transparantiebenchmark, omdat het publiek mag verwachten dat deze ondernemingen verantwoording afleggen over het gevoerde beleid en de prestaties en resultaten van de onderneming ten aanzien van maatschappelijke aspecten van ondernemen.

Alle ondernemingen waarbij de overheid participeert in het risicodragend kapitaal van de vennootschap, worden opgenomen in de onderzoeksgroep, indien de overheid een belang houdt van ten minste 10% [bron: www.rijksoverheid.nl].

Dit betreft 22 organisaties.

1.4 Universiteiten

Op verzoek van de sector zijn universiteiten en universitair medische centra opgenomen in de onderzoeksgroep van de Transparantiebenchmark. Dit betreft een bijzondere categorie van vrijwillig toegetreden organisaties.

Alle universiteiten die zijn aangesloten bij de Vereniging van Universiteiten (VSNU), alsmede universitair medische centra die zijn aangesloten bij de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU), worden opgenomen in de onderzoeksgroep [bron: VSNU en NFU].

Dit betreft 15 universiteiten, 8 universitair medische centra en 1 hogeschool.

Hiervan zijn er 2 onderwijsinstellingen (die niet aangemeld zijn bij VSNU of NFU) die vrijwillig zijn toegetreden en zijn opgenomen binnen deze categorie. .

1.5 Ondernemingen met Nederlandse bedrijfsactiviteiten met substantiële omzet en/of aantal medewerkers

Alle ondernemingen die geregistreerd zijn in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel komen in aanmerking voor de onderzoeksgroep van de Transparantiebenchmark. Om een werkbare lijst samen te stellen van de grootste ondernemingen in Nederland zijn de bedrijven in 'Reach' gerangschikt op basis van hun omzet / opbrengsten gegevens. Vervolgens is de top 1000 aan ondernemingen met de meeste omzet nader onderzocht.

Organisaties zonder winstoogmerk en overheidsinstellingen komen niet in aanmerking voor opname in de onderzoeksgroep (met uitzondering van staatsdeelnemingen).

Als leidraad bij opname in de onderzoeksgroep wordt aangehouden dat de onderneming niet alleen een pro forma vestiging in Nederland heeft, maar daarnaast ook ten minste 100 medewerkers in dienst heeft in Nederland en economische activiteiten binnen Nederland ontplooit. Omdat dit niet in alle gevallen op te maken is uit de bedrijfsgegevens van 'Reach', zijn ook in voorkomende gevallen jaarverslagen en websites geraadpleegd.

Uiteindelijk is de groep samengesteld door deze te vergelijken met de onderzoeksgroep van 2016, waarbij rekening is gehouden met de consistentie van de onderzoeksgroep over de jaren heen. Dit jaar zijn de bedrijven die vanwege consistentie van de onderzoeksgroep in voorgaande jaren zijn meegenomen, gecontroleerd op de omzet. Van deze bedrijven zijn alleen de bedrijven met een omzet hoger dan 100 miljoen meegenomen in de onderzoeksgroep van de Transparantiebenchmark 2017

Dit betreft 336 organisaties.

1.6 Nederlandse onderneming valt onder een buitenlandse moeder

Een onderneming kan worden uitgezonderd van deelname aan de Transparantiebenchmark wanneer het een dochteronderneming is en de moederonderneming verantwoording aflegt die voldoet aan het verwachte EU wetgevend voorstel inzake niet-financiële verslaggeving. Dit betekent dat in het jaarverslag informatie dient te zijn opgenomen over de volgende thema's: milieu, sociale en arbeidsgerelateerde aspecten, mensenrechten, anti-corruptie en omkoping en diversiteit in het bestuur. Voor deze ondernemingen wordt een apart overzicht opgesteld, zonder onderlinge benchmark. Deze ondernemingen krijgen dus geen score.

Een onderneming die aan deze uitzondering voldoet, maar ook een eigen Nederlands verslag uitbrengt, kan ervoor kiezen met het Nederlandse verslag vrijwillig aan de benchmark deel te nemen.

1.7 Ondernemingen die dit jaar of in het verleden vrijwillig zijn toegetreden

Nederlandse ondernemingen met minimaal 20 medewerkers in vaste dienst konden zich de afgelopen jaren vrijwillig aanmelden voor deelname aan de Transparantiebenchmark.

Uit evaluatie van de Transparantiebenchmark (2013) blijkt echter dat MKB-bedrijven niet de weg vinden naar de benchmark en dat de benchmark qua werkwijze en vraagstelling niet aansluit op deze doelgroep. Daarom is in 2014 besloten om afscheid te nemen van het MKB voor de benchmark.

Nederlandse ondernemingen met meer dan 250 medewerkers die in het verleden vrijwillig zijn toegetreden is in 2014 opnieuw gevraagd of zij onderdeel willen blijven uitmaken van de onderzoeksgroep. De bedrijven die aangaven dit te willen, zijn sinds 2014 onderdeel van de onderzoeksgroep. Dit betreft 4 organisaties.

De organisaties die in het verleden vrijwillig zijn toegetreden, maar die inmiddels ook vanwege het omzetcriterium in aanmerking komen voor de onderzoeksgroep, zijn opgenomen onder criterium 1.5.

Vorig jaar heeft het Ministerie van Economische Zaken besloten om organisaties die in 2015 hebben deelgenomen aan de Transparantiebenchmark, en in 2016 niet voldeden aan één van de bovenstaande criteria actief, te benaderen. Aan deze organisaties is toen gevraagd of zij voor de komende twee jaar op vrijwillige basis willen deelnemen aan de Transparantiebenchmark. Dit betreft 3 organisaties.

2. Criteria voor in aanmerking komende verantwoordingsinformatie

De Transparantiebenchmark wordt uitgevoerd aan de hand van publieke, periodieke verantwoordingsinformatie die door de betreffende onderneming in de onderzoeksgroep wordt gepubliceerd. De benchmark is gericht op externe verslaggeving ten aanzien van maatschappelijke aspecten van ondernemen en dat betekent dat niet alleen (financiële) jaarverslagen, maar ook duurzaamheidsverslagen, maatschappelijke verslagen en sociale verslagen als object van onderzoek worden meegenomen in de benchmark.

Onder periodieke verantwoordingsinformatie wordt alle extern gepubliceerde informatie verstaan waarin een onderneming rekenschap geeft van haar beleid, resultaten en activiteiten in een bepaalde periode. Dit houdt in dat algemene brochures, magazines, persberichten enz. in de regel niet in aanmerking komen voor de toekenning van punten op de benchmark. Wanneer het niet duidelijk is over welke periode wordt gerapporteerd, wordt de informatie niet aangemerkt als verantwoordingsinformatie. Wanneer het niet duidelijk is dat de onderneming dergelijke informatie periodiek publiceert (jaarlijks of in een andere frequentie), of voornemens is dat te doen, komt de informatie ook niet in aanmerking voor de benchmark. Alleen de meest recente periodieke verantwoordingsinformatie wordt meegenomen, voor zover die informatie niet al in aanmerking is genomen bij de samenstelling van een eerdere Transparantiebenchmark. Voor de Transparantiebenchmark 2017 wordt alle periodieke verantwoordingsinformatie meegenomen die is gepubliceerd voor 1 juli 2017.

Alleen periodieke verantwoordingsinformatie die publiekelijk beschikbaar is, wordt meegenomen in de Transparantiebenchmark. De benchmark heeft onder meer als doel het stimuleren van de dialoog tussen de onderneming en haar stakeholders en om die reden wordt alleen informatie gebruikt die vrij toegankelijk is

voor het brede publiek. Dit houdt in dat alle verslaggevingsinformatie publiek beschikbaar is op het internet of eenvoudig is op te vragen bij de organisatie via de website. Informatie zoals (statutaire) jaarverslagen die alleen tegen betaling kunnen worden ingezien bij de Kamer van Koophandel, voldoen niet aan dit criterium.

In beginsel wordt alleen verantwoordingsinformatie gebruikt in de benchmark die betrekking heeft op de onderneming zoals die in de onderzoeksgroep is opgenomen. Dit betekent dat verslagen van een 'hogere' vennootschap binnen de internationale structuur waarvan de Nederlandse onderneming deel uitmaakt, niet als vanzelf worden betrokken in de benchmark. Voor ondernemingen zonder niet-financiële informatie wordt een uitzondering gemaakt als de moederonderneming een niet-financiële verklaring in het (geconsolideerde) jaarverslag heeft opgenomen, dat voldoet aan het verwachte EU wetgevend voorstel. Dit betekent dat in het jaarverslag informatie dient te zijn opgenomen over de volgende thema's: milieu, sociale en arbeidsgerelateerde aspecten, mensenrechten, anti-corruptie en omkoping en diversiteit in het bestuur. Voor deze ondernemingen wordt een apart overzicht opgesteld, zonder onderlinge benchmark. Deze ondernemingen krijgen geen score (zie ook 1.6).

In sommige gevallen wordt ervoor gekozen om externe verantwoordingsinformatie te publiceren onder de handelsnaam van de onderneming, bijvoorbeeld wanneer de onderneming een complexe juridische structuur kent. In andere gevallen geven dochterondernemingen aparte verslagen uit. Om in aanmerking te worden genomen in de Transparantiebenchmark, dient duidelijk te worden gemaakt in de verantwoordingsinformatie dat deze betrekking heeft op ten minste 50% van de activiteiten van de onderneming zoals opgenomen in de onderzoeksgroep (gemeten aan de hand van omzet en/of het aantal medewerkers in vaste dienst).

3. Criteria voor overige informatie die in aanmerking wordt genomen in de benchmark

Naast periodieke verantwoordingsinformatie kan bij de Transparantiebenchmark ook andere informatie worden meegewogen als deze voldoet aan bepaalde voorwaarden. Ondernemingen kunnen ervoor kiezen om bepaalde relevante informatie niet op te nemen in de verantwoordingsinformatie maar elders te plaatsen, bijvoorbeeld op een website. Dit is doorgaans het geval bij informatie die niet van jaar tot jaar verandert (bijvoorbeeld ten aanzien van corporate governance) of bij informatie met een hoge mate van detail die alleen voor specifieke groepen van stakeholders interessant is. Dergelijke informatie wordt alleen meegewogen in de puntentoekening, indien ook deze informatie publiekelijk beschikbaar is. Tevens dient er een specifieke referentie in de verantwoordingsinformatie te zijn opgenomen die *rechtstreeks* naar deze informatie verwijst. Dit betekent dat een algemene verwijzing naar een website of een rapport onvoldoende is. Om in aanmerking te worden genomen dient een paginanummer te zijn aangegeven of een specifieke weblink te zijn opgenomen waarmee de lezer direct navigeert naar de relevante informatie. Dit impliceert ook dat wanneer een onderneming alleen via de website rapporteert, de verantwoordingsinformatie op een duidelijke manier dient te zijn afgebakend van overige informatie.

In sommige gevallen verwijzen ondernemingen naar verantwoordingsinformatie van andere ondernemingen, zoals die van hun moedermaatschappij, zusterbedrijven of dochterondernemingen. Deze informatie wordt alleen meegewogen als er een specifieke referentie is opgenomen in de verantwoordingsinformatie die rechtstreeks naar deze informatie verwijst. Bij de puntentoekening op specifieke criteria wordt als regel aangehouden dat alleen punten worden toegekend, indien de verantwoordingsinformatie die daartoe aanleiding geeft, betrekking heeft op ten minste 50% van de activiteiten van de onderneming zoals opgenomen in de onderzoeksgroep (gemeten aan de hand van omzet en/of het aantal medewerkers in vaste dienst).

Wanneer de onderneming, zoals opgenomen in de onderzoeksgroep, onderdeel uitmaakt van een multinationale onderneming, kan verwezen worden naar internationale verantwoordingsinformatie (bijvoorbeeld naar het jaarverslag van een buitenlandse moeder). Dergelijke verantwoordingsinformatie wordt alleen betrokken in de benchmark, indien het mogelijk is op grond van de informatie in het internationale jaarverslag de bedrijfsactiviteiten te onderscheiden die betrekking hebben op Nederland, in termen van omzet en aantal medewerkers. Tevens geldt als voorwaarde dat het internationale verslag een voldoende helder beeld geeft van de mate waarin het beleid, de managementbenadering en de publiceerde

data en informatie (ook) betrekking hebben op de Nederlandse activiteiten. Dat kan alleen als de concernrelaties helder zijn toegelicht en als duidelijk is wat de bedrijfsactiviteiten in Nederland inhouden. Om praktische redenen dient het internationale jaarverslag, voor zover niet gepubliceerd in het Nederlands, gesteld of vertaald te zijn in het Frans, Duits of Engels om meegenomen te kunnen worden in de Transparantiebenchmark.

Een onderneming kan worden uitgezonderd van plaatsing op de Transparantiebenchmark wanneer het een dochteronderneming is en de moederonderneming verantwoording aflegt dat voldoet aan het verwachte EU wetgevend voorstel inzake niet financiële verslaggeving. Dit betekent dat in het jaarverslag informatie dient te zijn opgenomen inzake de volgende thema's: milieu, sociale en arbeidsgerelateerde aspecten, mensenrechten, anti-corruptie en omkoping en diversiteit in het bestuur. Voor deze ondernemingen wordt een apart overzicht opgesteld, zonder onderlinge benchmark. Deze ondernemingen krijgen dus geen score.

Een onderneming die aan deze uitzondering voldoet, maar ook een eigen Nederlands verslag uitbrengt, kan ervoor kiezen met het Nederlandse verslag vrijwillig aan de benchmark deel te nemen (zie ook 1.6).